

(SAHİB B.İBAD(R.A

<"xml encoding="UTF-8?>

SAHİB B.İBAD(R.A)EBUL KASIM İSMAİL B. ABBAS B. İBAD [Ö. H/385, M/964]

DOĞUM YERİ

Sahib b. İbad (r.a) olarak meşhur olan Ebu'l Kasım İsmail b. İbad (r.a) hicri 326 yılında İsfahan'da dünyaya geldi.[1]

Babası ve dedeleri İsfahan'ın tanınmış ve ileri gelen şahsiyetlerindendi. Babası Abbas, sayılan ve sevilen biri olduğu için halk arasında Şeyh'ül-Emin olarak anılıyordu.

Sahib b. İbad'ın (r.a) anne ve babası onun eğitime büyük önem verdiler. İbad'ın ilk öğretmeni şefkatli babası oldu.

Sahib b. İbad iptidai ve mukaddime ilimlerini okuduktan sonra fıkıh, hadis, tefsir, kelim ve diğer ilimleri tahsil etmeye başladı.

Sahib (r.a), İsfahan üstatlarından istifade ettikten sonra o dönemin ilim merkezi olan Rey'e hicret ederek meşhur ve büyük üstat İbni Amid'in derslerine katıldı.

Sahib'in üstadı ondaki kâtiplik ve edebiyat cevherini görünce onu Al-i Bûye hükümetinde kâtiplik makamına getirdi.

SAHİB B.İBAD'IN(R.A)AHLAKI

Büyük şahsiyetlerin hayatlarını okumanın ve araştırmanın o zatları tanımakta büyük rol oynadığı

açık bir konudur. Sahib b. İbad'ın (r.a) hayatından bahseden kitapları mütalaa ettiğimizde onun büyük bir edep ve ahlaka sahip olduğu göze çarpar.

Onun güzel ahlakı insanları kendine cezp etmiştir. Sahib b. İbad (r.a) ne zaman yetenekli ve iş ehli birisinin boş ve işsiz olduğunu görse onu hemen iş başına getiriyordu.[2]

SAHİB B. İBAD'IN (R.A) EĞİTİMİ

Sahib b. İbad (r.a) ömrünün sonuna kadar ilim öğrenmekten vazgeçmedi. Sadece belirli bir zaman için ilim tahsil etmedi. Vezirlik makamını üstlendiğinde bile ilim tahsiline devam etti.

İsfahan, Bağdat, Rey şehirlerinde ikamet ettiği dönemlerde ve hatta yaptığı yolculuklarda bile büyük âlim ve fakihlerle beraber ilmi bahisler yapıyordu.

Sahib b. İbad'ın (r.a) vezirlik makamını üstlendiğinde ilk prensibi şu oldu; Bağdat ve İsfahan'daki âlimleri Rey'e davet ederek ülke ekonomisinin kalkınması yolunda insanları cehaletten aydınlığı çıkarmanın yollarını aradı.

Kitap telifine büyük ehemmiyet veriyor, yazılmış yeni bir kitap gördüğünde onu hemen çoğaltıp ilim ehlinin hizmetine sunuyor ve daha sonra kendi kütüphanesinde saklıyordu. Sahib (r.a), kendi çaba ve gayretiyle o dönemin büyük kütüphanesini kurarak halkın hizmetine sundu.

İlim ehline ve âlimlere karşı büyük bir sevgi besliyor ve onlara son derece saygılı davranıyordu. Onun bu güzel davranışı Bağdat âlimlerinden Seyyid Razi'nin (r.a) beğenisini kazanmış ve övgülerine mazhar olmuştur.

Sahib b. İbad'ın (r.a) ilme olan aşkı ve alakası, onu Ulum-u Kuran, tefsir, hadis, kelam, lügat, nahiv, edebiyat, tarih ve tıp olmak üzere çeşitli konularda görüş sahibi etti.

SAHİB B. İBAD'IN (R.A) TELİFATI

Birçok konuda kitaplar telif etmiştir.[3] Biz burada o teliflerden birkaçını zikretmekle yetineceğiz:

1-el-İbane (Ulum-u Kuran)

2-el-Ekna

3-el-Emsalu's-Saire (Edebiyat)

4-el-Tezkire (Kelam ve Usul-u Din)

5-Resail'u Sahib (Ahlak, İtikat ve Sosyal konular)

6-el-Muhit (Lügat)

7-el-Manzumetu'l Ferid

8-İlm-i Tıb

9-Fazail'u Abdülazim Hasanî

10-Unvanu'l Maarif

SAHİB B. İBAD'IN (R.A) ÜSTATLARI

Sahib b. İbad'ın (r.a) üstatlarının kimler olduğu konusunda elimizde kesin bir bilgi yoktur. Ancak elimize ulaşan rivayetler doğrultusunda üstadı olan muhterem zatlardan bazılarının isimlerin zikrediyoruz:

1-İbad, babası (r.a)

2-İbni Amid (r.a)

3-İbni Fars (r.a)

4-Ebul Fazl b. Muhammed Nahvi (r.a)

5-Ebu Said Hasan b. Abdullah Siyruŕi (r.a)

6-Ebu Bekir Muhammed b. Yakup (r.a)

7-Gazi Ebu Bekir Ahmed b. Kamil (r.a)

8-Ebu Zekeriya Yahya b. Udey (r.a) [4]

SAHİB B. İBAD'IN (R.A) ÖĞRENCİLERİ

O, büyük zatın öğrencilerinden bazılarının isimleri:

1-Şeyh Abdülkahir Curcani (r.a)

2-Ebu Bekir b. Marki (r.a)

3-Gazi Ebu Tayyib Taberi (r.a)

4-Ebul Fazl b.Muhammed b. İbrahim Nusavvi'i Şafii (r.a)

5-Ebu Bekir Ali Zekvani (r.a)

Sahib b. İbad (r.a) adına birçok kitaplar yazılmış ve kendisine hediye edilmiştir.

Sahib'e hediye edilen kitaplardan birkaçı:

1-Uyun-u Ahbar-i Rıza, Şeyh Saduk

2-Kitabu'r-Rical, Şeyh Saduk

3-Tarih-u Kum, Hasan b. Muhammed Kummi

4-es-Sahib, İbni Fars[5]

SAHİB B.İBAD(R.A)ŞİİR MEYDANINDA

Sahib (r.a), medh, vassf, resa, heca, hazl ve nasihat, Ehlibeyt İmamları (a.s) gibi konularda özellikle de Hz. Ali (a.s) hakkında çok sayıda şiirler yazmıştır.

Sahib (r.a), şiir dalında üstün bir yeteneğe sahipti. Hz. Ali (a.s) hakkında yazmış olduğu 27 kasidesinin her birinde alfabeden bir harf kullanmıştır.

İbni Şehriaşub (r.a), onu Şia'nın büyük ve usta şairlerinden saymıştır.

Şiirlerinden birkaç örnek:

Ali b. Ebu Talib'in muhabbeti herkesi cennete götüren yoldur.

Eğer onu tercih etmek bidat ve sünnete aykırıysa lanet olsun o sünnete.

Bedbaht biri; Muaviye senin dayındır; hayırlı bir dayı ve amcaydı dedi.

Evet, o dayıdır ancak hayırsız bir dayıdır dedim.

GÜNEŞİN BATIŞI

Sahib (r.a), ömrünün sonlarını hasta olarak yatağında geçirdi. Buna rağmen hükümet işlerini ihmal etmiyor ve ülke içinde cereyan eden bütün olaylardan haberdar oluyordu. İnsanlar gruplar halinde ziyaretine gelerek iyileşmesi için Allah'a dua ediyorlardı.

Fakat Sahib'in (r.a) ruhu dünya zindanında azap ve işkence içindeydi. Adeta bir an önce Rabbine kavuşmak için can atıyordu. Evet, mülakat anı gelip çatmıştı. Sahib (r.a), 24 Safer hicri 385'de ebedi yurduna göç etti.

Rey halkı sabahın erken saatlerinde bu acı olayla uykularından uyandı. Bütün şehir mağazaları tatil ederek o vefalı ve saygıdeğer vezirlerine karşı borçlarını eda etmek ve onu son yolculuğuna uğurlamak için şehrin ana kapısında toplandılar.

Sahib b. İbad'ın (r.a) öğrencilerinden Ebu Abbas üstadının cenazesine namaz kıldı. Devletin tüm yetkili şahısların katıldığı merasimde mübarek naşı doğum yeri olan İsfahan'da toprağa verildi.

[1]-Feyatu'l Aylan, c.1, s.206.

[2]-Sahib b. İbad, s.72.

[3]-Mu'cemu'l Ubeda, c.6, s.252-278.

[4]-el-Gadir, c.7, s.87.

. [5]-Ayyanu'ş-Şia, c.3, s.351